

Universal Declaration of Human Rights - Kasem

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

LOGO BANJA TIGISIM NABIINA NJWE-LAO WADE

PULIM

De na se we nabiina njwea de logo banja chega chwonja wade maama kugu zege logo maama wopwolo, de chega de yezura banja ne.

De na se we de na ba tɔge chega chwonja to mo jaane nikantɔɔ de tigura de popɔra ko twi nabiina lanja ne, ye nabiina maama yaa lage se wopwolo de yezura yaa taa wora.

De na se we nɔɔno maama taa tei o tete se tigura de popɔra ye taa wora, fefeo de peenem njwaane, se wade sem ja kuri.

De na se we teene maama taa jege wolim, de ni seem de mimɔɔ.

De na se we "UN Charter" tɔɔ kom paɔje ko se wade sem njwea wolim njwaane se baara de kaana taa ye bedwe logo ywonni de wopwolo de yezura njwaane.

De na se we UN Tigisim teene dem maama ke nimɔɔ se chega chwonja wade sem ja kuri nabiina zula de wopwolo njwaane.

De ta na se we ko yaa lamma lanyerane se de ni wade sento kuri se ko ja wopwolo de yezura ko ba logo banja.

De Laam wo se we

"General Assembly" dem pɛ

Logo Banja Tigisim Wade sem se ko taa ye wonj-kolo kodoo na wo woli ko ja wopwolo de logo fɔgem de yezura na wo pa nabiina njwea taa jege kuri logo banja maama ne to.

Wadaa 1

Ba loge nɔɔna maama se ba taa ye bedwe mo ba njwea de ba chega seini, ye fefeo teira kɔta. We pɛ ba swa de bobonja mo se ba taa ye nubiudaane ye ba jege da njwanja.

Wadaa 2

Logo banja tigisim wade sem pɛ chwonja se nɔɔno maama taa jege chega chwonja na wo pa ba njwea taa jege zula to. Wade sem ta we ba ba fee nabiinu o chega chwonja ne naa ba cheese o dwi o yetana, o logo lane, o we nɔɔna naa o bobonja njwaane. Wade sem ta we ba ba jege se ba taa cheese nɔɔno we o ye baaro naa kaane, kwoo o jejegero naa ba na loge o mɛ to njwaane.

Wade sem ta tage se woli da we popɔra ba jege se ka taa wora nabiina lanja ne ba teo politiksi naa ko wade naa ko na ye kolo to njwaane. Naa ba pɔɔre nɔɔno we o wonji teo kolo ta na wo vere ko tete to njwaane.

Wadaa 3

Ko ye nɔɔno maama chega chwonja mo se o taa njwe ye fefeo naa foonee teira.

Wadaa 4

Wadaa kam we nabiin-yeiku naa kabe totonja naa kabe pipio daa ye taa wora logo banja ne.

Wadaa 5

Ba ba jege chwonja se ba pa na nnono yaare cham yerane ko na wo manje se nabiinu yaare tei to.

Wadaa 6

Nnono maama ye nabiinu mo o ze paŋ o wo me maama logo baŋa yoba. Logo baŋa wade sem maama yiga ne, wadaa teira na wo ta we o dae nabiinu.

Wadaa 7

Nabiina maama ye bedwe mo wadaa yiga ne. Wadaa choo nnono maama mo; ka ba pnonre nnonna ka yaga. Ka kwoli nabiina maama mo se wolo wolo ye cheese o dwon.

Wadaa 8

Nnono maama wae o san nnono o dwon kante delo maama wone nenene ko tu na ke o choge teo kom wade selo na pa nnono wom nwea ywona to.

Wadaa 9

Ba baa wane ba ja nnono kyon yerane ba gare ba ke o peena diga naa ba zeili o o teo ne pa o vo zoora te-gaa ne.

Wadaa 10

Ba na jaane nnono fee wora se ba di o sareya kante ne lanyerane ko man de teo kom wade na tinji tei to ba ni o seene o choge naa o wo choge.

Wadaa 11

1. Ba na jaane nnono we o choge o manje waarem ba na wo di o bora tata ba ba jege chwonja ba te we choge fee wora se ba pa ko tu chwonja se o ja lya de sareya tiina se ba woli o se ba di taane dem kante ne.

2. Ba baa wane ba ta we nnono yaa ke o choge naa ba ta we o ve se o yaa ke kolo na manje keim chega chwonja ne to, ye ka manja ne wadaa yaa teira ko nwaane. Ko kwaga ne tata ba baa wane ba pa nnono waarem na dage de dwoi waarem delo dwi o deim yaa na wo jwon o na choge manja kalo to.

Wadaa 12

Ba ba jege chwonja ba daane nnono kyon yerane o bobonja keiri seini, naa o diga tiina, naa o kyon de o pwola totonja seini. Ba nam ba jege chwonja ba ke o kekeo kolo na wo choge nnono wom yu to. Wadaa kanto choo nnono maama mo o kekeo maama seini, ye daanem teira.

Wadaa 13

1. Nnono maama wae o beiri o bobonja na lage tei ye o zoore o bobonja na lage me maama to, o teo ne.

2. Nnono maama wae o nwon teo de teo, naa o tete teo ne o beiri o vei teo kodwon ye o jwoora.

Wadaa 14

1. Nnono wolo maama na ne chem o teo ne, o wane o duri o vo o taa zoore sateene dedwonna ne o wopwolo de yezura nwaane.

2. De ko de, o cham dem na dae nenene politiksi lanja ne ko wo taa chamma se o duri o nwon. O na choge teo kom wade ge mo naa o kekeo kom na wo de UN wade sem na manje tei to sateene dedwonna baa se de jwon o mole mole.

Wadaa 15

1. Nɔ́nɔ maama jege teo, o na nwon mɛ.
2. Ba baa wane ba zeili nɔ́nɔ o teo ne, naa ba fee o se o ye leiri teo o bobonja na lage tei to.

Wadaa 16

1. Baara de kaana na bege ba ti to wae ba di daane ye ba yetana, naa ba na nwon tekolo, naa ba na tɔge Wechoŋa kalo dwi to baa wane ko cheiŋi ba se ba ye di daane ba ɔ́nɔ́. Ye ba kadiri seini ba maama ma daane, ba zora de ba nwea seini, ye ba wae ba yage daane maŋa de maŋa, ba tete bobonja na lage tei.
2. Kadiri wio ye baaro de kaane tete yerane na se se ba zo daane, ye ko dae we nɔ́nɔ mo fee ba to.
3. Nɔ́nɔ tiina - baaro de o kaane de o bu - mo ye sayu kugu takeiri wone. Konto nwaane tekeiri dem de teo kom maama jege se ba taa ni ba baŋa ne mo, ba taa choo ba wolwanno maama wone.

Wadaa 17

1. Nɔ́nɔ maama wae o jege o tete nyɔ́nɔ wonno, naa o de o badwonna wae ba tei wonno daane.
2. Ba baa wane ba vere nɔ́nɔ wonno naa ba pa se o ye taa lage wonno.

Wadaa 18

Nɔ́nɔ maama wae o bon o na lage tei. O wae o ke o bobonja keiri, o wae o tɔge Wechwonja kalo dwi o na lage to; o nam ta wae o leiri o Wechwonja naa o bonem o yerane naa o de ɔ́nɔ́, ye o bere nɔ́nɔ Wechwonja kam o taane de o totonja seini.

Wadaa 19

Nɔ́nɔ wae o nɔ́nɔ o bobonja na lage tei. O wae o tɛ kolo maama o na bon o yu ne, ye nɔ́nɔ ba jege chwonja se o cheiŋi o ni. O wae o beiri labaare o bobonja o daare o pae labaare dwi maama labaare tɔ́nɔ de walese bam maama wone se de jage jei mamma.

Wadaa 20

1. Nɔ́nɔ maama wae o tɔge o zoore asemble naa tigusim dwi maama na ye yezura tigusim to.
2. Ba baa wane ba fee nɔ́nɔ se o zo tigusim delo o na ba lage to.

Wadaa 21

1. Nɔ́nɔ maama wae o tɔge o di o teo gɔ́mente paare; o nam ta wae o tɔge o voti o kuri nɔ́nɔ o ke gɔ́mente dem wone.
2. Nɔ́nɔ maama wae o jwon wolim delo o teo gɔ́mente na jege de woli de nɔ́nɔ maama to, ko ma da ko ma da.
3. Gɔ́mente maama dam wo taa tɔge de nɔ́nɔ kwora na we tei to mo. Nɔ́nɔ bam kwora kam mo yei ni ka bere nɔ́nɔ bam na wo kuri ba gɔ́mente dem paare tiina tei to. Kurim dem jege se ko de voti lao naga mo, se nɔ́nɔ maama voti o bobonja na laga tei to, ye se ko de voti wadaa kam naga chekke.

Wadaa 22

Nɔ́nɔ maama teo gɔ́mente jege se de taa choo o nwea laŋa ne de de dam, de de naduni dedaane de na jege nimɔ́nɔ tei de sateene dedwonna to se ko pa nɔ́nɔ wom nwea ja kuri se o wane o ji nɔ́nɔ lanyerane.

Wadaa 23

1. Nɔ́nɔ maama wae o ke toton; o wae o kuri o bobonja na de toton delo, ye fee wora se toton dem taa jege kuri na pa o ywonni de wopwolo ye o ba lia we ba wo zan ba le o toton dem ne to.

2. Nɔnɔ maama ka, ye ko ba chuli o na ye wolo dwi to, jege se o taa jwon ɲweo na mae de o toton dem dam na mae tei to mo.

3. Wolo maama na toɲa ko maɲ se o ɲweo taa ye zegere se ko wane ko ni o tete dedaane o diga tiina lanyerane. Ko ta maɲ se o taa nɛ fee o totona jei ne.

4. Nɔnɔ maama wae o tɔge o zoore totona jei tigusim yalo na wo woli o o totona laɲa seini to.

Wadaa 24

Nɔnɔ maama jege chwonja se o taa jege sio de sio maɲa, dedaane hawase bagera o na o ke totona jei ne to; ye o ta wae o jwon daa bem wone o jeini nɔnɔ ne o sia ye ba baa le o ɲweo wone.

Wadaa 25

1. Fee wora se nɔnɔ maama taa ɲwe ɲwea na jege kuri ye ka ywoma ka pae o tete de o diga tiina to. Ko maɲe se wodiiru, zora jei, assibita na ni yezura seini to dedaane won-telo maama na wo woli pa se ɲwea taa ywoma to taa wora. Fee ta mo wora se wolim taa wora ko pae nɔnɔ maama nenɛne o na ba toɲa, o na weela, naa o na jigi nabwom jaweo ɲwaane, o na ye badeim naa kadeim, o na kwe naa nɔnɔ na ye zore tu, o ware se o ni o tete baɲa ne.

2. Fee wora se ba taa fage ba ni niina de bia baɲa ne lanyerane. Bu maama, o jege kwo yoo o ba jege kwo yoo, ko maɲe se ba ni o baɲe ne mo ba woli o se o ke nɔnɔ.

Wadaa 26

1. Nɔnɔ maama jege chonja se o ke sikuuli. Sikuuli veiɲa, ko zege prameiri sikuuli ko vo yi Junia Sekondeiri Sikuuli, wo taa ye zɛɛra mo, ye ko ta ye fefeo mo se bu maama vo sikuuli se ko yi konto. Tekenekal Sikuula de totona berem sikuula nenɛne Kɔleja de wo taa wora se balo na wo vo da to vo. Univesiti de sikuula kamuna yadwonna de wo taa wora se balo na paase ba tɛsa lanyerane to vo.

2. Sikuuli veiɲa naa tɔn-yeino ye se ko pa nɔnɔ swa mo poore se o wane o lɔre kolo maama na lana ko pa nabiino se ko ja wopwolo de yezura ko ba to. Ko jege se ko ja nimɔɔ de badwonjo mo ko ba de sateene logo baɲa ne, de nabiina dwi maama de wejɔna dwi maama se ko zeini logo baɲa tigusim totona dwi maama na woli logo maama yezura to.

3. Tiina jege chwonja se ba kuri ba na wo taa lage se ba bia zamese nɔnɔ sikuuli delo dwi wone to.

Wadaa 27

1. Nɔnɔ maama wae o tɔge o ke o nabaara kekeo o na lage tei, de keina yadwonna, de "Science" na jaane wodonno telo maama ko ba nabiina jirim naa wolim ɲwaane to.

2. Nɔnɔ maama na popone o nɔnɔ o na yei kolo maama logo lam ɲwaane to, fee wora se ba zeini naa ba woli o se o nɛ ko maana.

Wadaa 28

"United Nations" nia yanto ye se ko pa nabiino maama logo baɲa wolim, de wopwolo de yezura mo.

Wadaa 29

1. Nɔnɔ maama jege fee totona se o ke o na zoore takeiri delo maama ne to se ko pa se o taa ye nɔnɔ-ɲwem se o ɲwea ke ywonni.

2. Nɔnɔ fee totona keiri wone o jege se o de wade sem na lage tei to mo. O ba jege se o ke o gaale naa o ke o chɔge badwonna wo. O nam ba jege chwonja o ke o chɔge kɔɔ ywonni de nɔnɔ wopwolo, kɔɔ zula ɲwaane.

3. Nɔnɔ maama na tɔge nabiina ɲwea de logo baɲa chega chwonja wade sento o jege se o tɔge "United Nations" na lage se ko de tei to mo.

Wadaa 30

סוככ, naa סוככ, naa teo ye zaŋ ba boŋe we ba wo wane ba ke woŋo se ko leiri naa ko chɔge nia yanto ba na tiŋ ƙɔtɔ konto ne to.
